

JOSE Argüello is de drijvende kracht achter een tienkoppige ploeg die vanuit de Bijbelse bevrijdende boodschap tot in de verste uithoeken van Nicaragua *delegados de la palabra* (lekenverantwoordelijken in basisgemeenschappen) vormt en begeleidt. Als religieuze en tegelijk sociale leiders ondersteunen zij hun gemeenschap en werken ze samen oplossingen uit voor lokale en regionale problemen. Zo wil Teyocoyani vanuit theologisch en kerkelijk perspectief bijdragen tot de duurzame ontwikkeling van het platteland en hoop brengen na een periode van politieke en kerkelijke corruptie.

Als eerste 'leken-theoloog' (niet-priester) in Nicaragua liep Argüello's pad niet over rozen. Tot op vandaag is zijn ploeg niet in alle parochies welkom, al groeit de openheid. „Mijn keuze om als leek filosofie en theologie te studeren was destijds hoogst ongebruikelijk en stootte dus op heel wat weerstand in familie en vriendenkring. Theologie interesseerde je? Dan werd je priester. Ik niet dus. Als kind was ik al gefascineerd door het geloof.”

Na een moeilijke start kent de ploeg Teyocoyani rond de Nicaraguaanse theoloog José Argüello inmiddels veel respons. © Ilse Van Halst

Kippenvel

Na studies in Duitsland, keert José in de jaren 1980 terug naar Nicaragua. „De revolutie was achter de rug en er waren theologen nodig om een nieuwe reflectie op gang te brengen. Ik was maar al te bereid die taak op me te nemen.”

Een tijdlang werkt hij op academisch niveau, tot een onverwachte ontmoeting zijn leven een andere wending geeft. „Een protestantse dominee had me uit eten gevraagd. Onderweg werd hij aangeklampt door collega's van het platteland. Of hij meer uitleg kon geven over een bepaalde Bijbelpassus. Daar en dan improviseerde hij een reflectie die me kippenvel bezorgde. Tot mijn eigen verbazing stond ik daar met de mond vol tanden. Ondanks mijn rijke academische achtergrond, was ik niet in staat deze mensen te helpen. Dat schokte me danig.”

Volgde een diepe crisis, waarbij Argüello zich terugtrok bij de broeders van Charles de Foucauld. „Ik realiseerde me dat, wat tot dan zuurstof voor me was geweest – de studie van de theologie, me nu dreigde te verstikken. Ik besloot het roer om te gooien en koos ervoor te communiceren en samen te leven met de meest eenvoudige mensen.”

Toen al waren in Nicaragua *delegados de la palabra* actief, maar ze hadden bitter weinig mogelijkheden tot vorming. „Ik besefte dat hier een weg voor mij lag. Het was ook de bevestiging dat ik op de talrijke kruispunten in mijn leven de juiste beslissing had genomen.” Teyocoyani was geboren.

Kern van de werking zijn Bijbel, vorming en gemeenschap. „Uitgangspunt is altijd de Schrift. Geloof en leven hangen samen, vandaar het belang van het geloof voor het leven. De gelovige gemeenschap is een belangrijke hefboom in de strijd tegen de armoede. Daarom is de historische lectuur van de Bijbel zo belangrijk in een land dat, onder invloed van de

Of hoe in Nicaragua spiritualiteit motor van vernieuwing wordt

Ilse Van Halst

Onder de talrijke gasten uit het Zuiden op Broederlijk Delens spetterende wereldfeest Vice Versa in Mechelen ook de Nicaraguaan José Argüello. Met zijn vormingsploeg Teyocoyani verricht deze beminnelijke theoloog sinds 1989 baanbrekend werk in zijn land. Een korte ontmoeting op zijn werkveld in Managua mondde uit in een begeesterd gesprek bij een overheerlijk kopje van 's lands nationale trots.

Ommeekeer om mekaar

sekten, de Schrift op een fundamentalistische wijze las.” Met een theologisch discours verrijkt met Bijbelse voorbeelden reikt Teyocoyani eenvoudig maar diepgaand catechetisch materiaal aan dat beantwoordt aan wat leeft bij het Nicaraguaanse volk.

„De Bijbelse verhalen houden een ander mensbeeld voor dat het lage zelfbeeld van de kleine Nicaraguaan opkrikt en hem een hart onder de riem steekt. Wij leggen deze verhalen op de harde realiteit van elke dag, om zo een kritisch christelijk bewustzijn op te bouwen en mensen weerbaar te maken.”

José Argüello verduidelijkt: „Wij vellen geen oordeel over zonden uit het verleden, maar sporen aan om voortaan Gods weg te gaan. Samen lezen we de verhalen over Jezus' verwanten, de overspelige vrouw, de misdadigers. Stuk voor stuk verhalen die ze niet kennen. Hun mond valt dan open. 'Maar,' reageren ze ver-

baasd, 'dat zijn mensen zoals wij.' Op dat moment is het aan ons om het verband te leggen. Om te tonen dat Jezus ook voor hen is gekomen. Dat blijkt een uitermate bevrijdende en toch zeer traditionele boodschap.”

Zaad wordt boom

Teyocoyani breekt resoluut met de traditie van het moraliserende vingertje, zonder het proces van 'het instituut' Kerk in Nicaragua te willen maken. José Argüello: „Wij werken vanuit een oecumenische openheid en willen tegen elke prijs een confrontatie over de geloofsleer vermijden. Het probleem ligt immers niet buiten ons, maar in ons. Wat telt is dat we moeten vernieuwen, zo niet zijn we als katholieken verloren.”

De ploeg van Teyocoyani wil geenszins kritiek leveren op de Kerk. „Wel willen we vanuit de katholieke leer alternatieven bieden

en het volk begeleiden naar sociale ommeekeer. We zoeken geen leerstellig maar een pastoraal antwoord op de problemen waarmee mensen worden geconfronteerd, een antwoord gebouwd op hun concrete situatie. Dat is echt nieuw. Het is een bevrijdend engagement, kerkelijk geworteld en met een christelijke mystiek, waarbij alle woorden van de zin belangrijk zijn en het erop aankomt een goed evenwicht te zoeken.”

En het werkt. Mensen reageren positief, almaar meer priesters doen een beroep op Teyocoyani's vorming en ook in de bisschoppenconferentie groeit de openheid. Een hoopvolle ontwikkeling, aldus Argüello. „Ook voor de toekomst van de Kerk in Nicaragua is dit betekenisvol. De *delegados de la palabra* hebben haar nieuw leven ingeblazen.”

Geregeld werpen vrienden Argüello voor de voeten dat het land nieuwe politieke leiders nodig

heeft om uit de armoede te geraken. „Steevast antwoord ik dat de meest fundamentele nood de vernieuwing van de Kerk is. Een land heeft iets nodig dat het noorden toont. De politici in Nicaragua zijn slechts begaan met hun eigen welstand. Ze slagen er niet in het Nicaraguaanse volk te bezielen. Vernieuwing kan er enkel komen van het christelijke geloof. En spiritualiteit is de wortel van alle vernieuwing.”

José Argüello vergelijkt het graag met het planten van een boom. „Als hij groot is, vindt iedereen het een prachtige boom. Velen vergeten evenwel dat het groeiproces jaren in beslag nam. Vind je het echter niet de moeite een zaadje te planten, dan krijg je nooit een boom.”

Het is die overtuiging die deze bescheiden theoloog uit het Zuiden en zijn kleine maar dynamische ploeg draaiende houdt om vandaag te bouwen aan een betere toekomst voor hun land.